

KOPI

SAMMENFATTENDE PROCESSKRIFT

2. december 2014

Bruun & Hjejle
Advokatfirma

Nørregade 21
1165 København K

Ref 5300822

ØSTRE LANDSRET
SAGSNR. B-3931-13

Overlæge, professor, dr. med.
Bente Klarlund Pedersen
Gråbrødre Torv 11, 3. sal
1154 København K
(v/advokat Eigil Lego Andersen)

MOD

Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed
inden for sundhedsvidenskabelig forskning
c/o Styrelsen for Forskning og Innovation
Bredgade 40
1260 København K
(v/advokat Jeppe Skadhauge)

Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed inden for sundhedsvidenskabelig forskning (herefter udvalget) traf den 28. august 2014 afgørelse om, at Bente Klarlund Pedersen i seks tilfælde havde handlet videnskabeligt uredeligt i forbindelse med udarbejdelse og offentliggørelse af fire artikler.

Denne sag drejer sig grundlæggende om, hvorvidt fire af udvalgets medlemmer var berettiget til at deltage i sagens behandling, og hvorvidt udvalget med rette har fundet, at Bente Klarlund Pedersen har handlet videnskabeligt uredeligt.

1. Påstande

Over for sagsøgers påstande nr. 1-9:

Principalt: Afvisning

Subsidiært: Frifindelse

Over for sagsøgers påstande nr. 10-16:

Frifindelse

2. Sagsfremstilling

2.1 Generelt om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

Til fremme af dansk forskning blev der ved lov nr. 206 af 31. maj 1968 oprettet et forskningsråd for hvert af følgende områder: Naturvidenskaberne, de humanistiske videnskaber, samfundsvidenskaberne, lægevidenskaben samt jordbrugs- og veterinærvidenskaberne.

I 1991 nedsatte Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd en arbejdsgruppe, som fik til opgave at udarbejde en redegørelse om forebyggelse af videnskabelig uredelighed. Arbejdsgruppen afgav i 1992 rapporten "Videnskabelig uredelighed og god videnskabelig praksis".

På baggrund af rapporten nedsatte Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd samme år på forsøgsbasis et udvalg til behandling af spørgsmål om videnskabelig uredelighed.

Ved lov nr. 390 af 10. juni 1997 blev Forskningsforum oprettet som ledelsesorgan for de fem nævnte forskningsråd.

Efter anmodning fra forskningsministeren oprettede Forskningsforum i 1998 tre udvalg vedrørende videnskabelig uredelighed inden for dansk forskning: Et udvalg for naturvidenskabelig, jordbrugs- og veterinærvidenskabelig og teknisk-videnskabelig forskning, et udvalg for sundhedsvidenskabelig forskning og et udvalg for samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning (under ét Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, herefter "udvalgene").

De nærmere regler for udvalgenes virke blev i medfør af § 4e, stk. 4, i lov om forskningsrådgivning mv. (forskningsrådgivningsloven), lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997, fastsat i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene Vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

Det gældende regelgrundlag for udvalgenes virke er forskningsrådgivningsloven, lovbekendtgørelse nr. 365 af 10. april 2014 om forskningsrådgivning, UVVU-bekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 306 af 20. april 2009 som ændret ved bekendtgørelse nr. 144 af 20. februar 2012, og udvalgenes forretningsorden af 14. oktober 2006 (bilag IID).

Udvalgene har til opgave at behandle sager om videnskabelig uredelighed, der har betydning for dansk forskning, jf. UVVU-bekendtgørelsens § 4, og forretningsordenens § 2. I forretningsordenens § 2, stk. 3, bestemmes endvidere, at udvalgene skal bidrage til at fremme god videnskabelig skik og forebygge videnskabelig uredelighed.

Videnskabelig uredelighed er defineret i forskningsrådgivningslovens § 2, nr. 3, og UVVU-bekendtgørelsens § 2. Heraf fremgår det, at der ved videnskabelig uredelighed forstås: Forfalskning, fabrikering, plagiering og andre alvorlige brud på god videnskabelig praksis, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt ved planlægning, gennemførelse eller rapportering af forskningsmæssige resultater. UVVU-bekendtgørelsen indeholder desuden en opstilling af eksempler på videnskabelig uredelighed. Omfattet af videnskabelig uredelighed er bl.a.:

- uoplyst konstruktion af data eller substitution med fiktive data;
- uoplyst selektiv eller skjult kassation af egne uønskede resultater;
- uoplyst usædvanlig og vildledende anvendelse af statistiske metoder;
- uoplyst ensidig eller forvredet fortolkning af egne resultater og konklusioner;
- plagiering af andres resultater eller publikationer;
- uretmæssig angivelse af forfatterrolle, titel eller arbejdssted; og
- afgivelse af urigtige oplysninger om videnskabelige kvalifikationer.

Det i denne sag omhandlede udvalg behandler sager om videnskabelig uredelighed inden for menneskelig sundhed, inklusive ernæringsmæssige aspekter. Udvalget behandler sager vedrørende alle aspekter af såvel grundvidenskabelig som klinisk forskning, inklusive anvendelse af dyremodeller, rettet mod menneskers sundhed, jf. forretningsordenens § 1, stk. 2.

2.2 Udvalgenes sagsbehandling

Udvalgene behandler sager om uredelighed, der rejses ved anmeldelse, og som har betydning for forskningen i Danmark, jf. forskningsrådgivningslovens § 31, stk. 1. Udvalgene kan i særlige tilfælde behandle sager af egen drift, jf. lovens § 31, stk. 3.

Udvalgene er underlagt officialmaksimen og skal som led i sagsbehandlingen fremskaffe alle nødvendige oplysninger for at kunne træffe beslutning på et tilstrækkeligt oplyst grundlag, jf. UVVU-bekendtgørelsens § 12, stk. 1, og forretningsordenens § 6, stk. 1. Endvidere indgår parternes oplysninger i udvalgenes undersøgelse og behandling af sagen, jf. forretningsordenens § 6, stk. 2.

Høringsproceduren består som udgangspunkt af to skriftlige høringer mellem klageren og den indklagede, jf. forretningsordenens § 6, stk. 2. Den sædvanlige høringsprocedure er:

- (1) Indklagede får kopi af klagers henvendelse og bliver med en passende svarfrist anmodet om at indsende bemærkninger.
- (2) Kopi af indklagedes bemærkninger sendes i høring hos klager, som med en passende svarfrist bliver anmodet om at indsende bemærkninger.
- (3) Kopi af klagers bemærkninger sendes i høring hos indklagede, som med en passende svarfrist bliver anmodet om at indsende bemærkninger.
- (4) Kopi af indklagedes bemærkninger sendes til klager til orientering.

I sager, hvor udvalgene forventer at udtrykke kritik, skal udvalget sende et udkast til udtalelse i høring hos den indklagede, jf. UVVU-bekendtgørelsens § 13, stk. 3, og forretningsordenens § 8.

Udvalgene har i medfør af forskningsrådgivningslovens § 31, stk. 4, følgende handlemuligheder, hvis det konstateres, at der i en sag foreligger videnskabelig uredelighed:

- Orienter den indklagedes arbejdsgiver, hvis vedkommende er ansat som forsker.
- Henstille, at det pågældende videnskabelige arbejde skal trækkes tilbage.
- Orienter vedkommende offentlige myndighed, som fører tilsyn med området.
- Foretage politianmeldelse, hvis der er tale om en strafbar lovovertrædelse.

- Efter særlig anmodning fra en ansættelsesmyndighed udtale sig om graden af videnskabelig uredelighed.

2.3 Udvalgenes sammensætning

Udvalgene er sammensat på følgende måde, jf. forskningsrådgivningslovens § 32 og UVVU-bekendtgørelsens § 7:

Til hvert udvalg udpeges 6 medlemmer og 6 suppleanter, der er "anerkendte forskere". Ved "anerkendte forskere" forstås personer, der i en årrække på videnskabeligt plan aktivt har beskæftiget sig med forskning, og som er på mindst lektor- eller seniorforsknerniveau, jf. lovens § 2, nr. 1.

Medlemmerne og suppleanterne udpeges af ministeren i deres personlige egenskab efter høring af Det Frie Forskningsråd.

Udvalgene har en fælles formand, der skal være landsdommer, og som udpeges af ministeren efter indstilling fra domstolene.

Formanden, de øvrige medlemmer og suppleanterne udpeges for en periode på 4 år. Genudpegnung kan ske for 2 år. Hvis et medlem eller en suppleant udtræder i utide, kan et nyt medlem eller en ny suppleant udpeges for mindre end 4 år.

Ministeren kan undtagelsesvist forlænge udpegningsperioden for formænd, medlemmer og suppleanter af udvalgene for en begrænset periode ud over ovennævnte periode, jf. forskningsrådgivningslovens § 40. UVVU-bekendtgørelsen fastsætter tilsvarende i § 7, stk. 3, at ministeren undtagelsesvist kan forlænge beskikkelsesperioden for medlemmer og suppleanter med henblik på disses færdiggørelse af sager, der efter afslutning af sædvanlig høringsprocedure er under behandling i udvalget.

Forskningsrådgivningslovens § 40 blev indsat i loven ved lov nr. 310 af 29. marts 2014. Af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser (lovforslag L 109, Folketinget 2013-14) anføres bl.a.:

"Med bestemmelsen foreslås det i loven at præcisere den gældende administrative praksis, hvorefter ministeren undtagelsesvist kan forlænge udpegningsperioden for medlemmer og suppleanter af de af loven omfattede organer for en begrænset periode ud over den normale udpegningsperiode.

[...]

Forslaget tager navnlig sigte på, at medlemmer og suppleanter, som har været tæt involveret i behandlingen af større og mere ressourcekrævende sager, der anses for tæt

på deres afslutning, kan færdigbehandle disse sager uanset udløb af en normal udpegningsperiode. I sådanne situationer vil en udskiftning af medlemmer sent i sagsforløbet kunne medføre et uforholdsmæssigt og uhensigtsmæssigt forbrug af ressourcer. Dette er f.eks. relevant i forhold til Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, hvor en sag kan strække sig over en længere periode, og hvor sagsbehandlingen kan vedrøre et meget omfattende og teknisk kompliceret materiale. En forlængelse vil her kunne ske med henblik på, at disse medlemmer færdiggør igangværende sager, navnlig sager, der efter afslutning af sædvanlig høringsprocedure er under behandling i udvalget. Nye medlemmer og suppleanter deltager i givet fald ikke i færdiggørelse af de pågældende sager.

(understregning foretaget)

2.4 Klagerne over Bente Klarlund Pedersen

Den 18. april 2011 modtog udvalget en klage fra professor James Timmons over, at Bente Klarlund Pedersen m.fl. havde handlet videnskabeligt uredeligt i forbindelse med udarbejdelse og offentliggørelse af fire artikler.

Den 19. juli 2011 modtog udvalget en klage fra professor Henrik Galbo over, at Bente Klarlund Pedersen havde handlet videnskabeligt uredeligt i forbindelse med udarbejdelse og offentliggørelse af tolv artikler (herefter benævnt artikel 1 - 12). De omhandlede artikler blev udgivet i perioden 2003-2009.

Begge klager vedrørte artiklen i tidsskriftet Diabetologia (artikel nr. 12).

Herefter indledte udvalget den ovenfor afsnit 2.2 skitserede høringsprocedure.

Høringsproceduren blev afsluttet den 8. december 2011.

Til belysning af det betydelige sagsmateriale, som blev sendt til udvalget i høringsperioden er vedlagt en oversigt over de dokumenter, som i perioden var gjort tilgængelige for udvalgsmedlemmerne og suppleanten (bilag IIL).

Den 31. januar 2012 – efter afslutningen af høringsproceduren – udløb beskikkelsesperioden for fire medlemmer af udvalget (Palle Holmstrup, Ulla Feldt-Rasmussen, Lena Specht og Kirsten Ohm Kyvik) og en suppleant (Jens Overgaard), efter at de havde været udpeget som medlemmer/suppleant i fire år og genudpeget i to år.

Den 16. marts 2012 forlængede ministeren beskikkelsesperioden for de fire medlemmer og suppleanten med henblik på færdiggørelse af klagerne indgivet af James Timmons og Henrik Galbo samt en række andre sager, herunder sager hvor Milena Penkowa var indklaget. Ministerens forlængelsesbreve er vedlagt som bilag 3.

De endnu ikke færdigbehandlede sager havde en nær indbyrdes sammenhæng, da de – ud over at have overlappende parter – vedrørte samme forskningsfelt og i flere tilfælde samme videnskabelige artikler.

Udvalgets udkast til afgørelse af klagerne indgivet af James Timmons og Henrik Galbo blev sendt til Bente Klarlund Pedersen, James Timmons og Henrik Galbo den 25. juni 2013. Udvalget modtog efterfølgende parternes bemærkninger til udkastet.

Udvalget traf den 18. december 2013 afgørelse i de to klagesager.

I klagen indgivet af James Timmons fandt udvalget ikke, at sagsøger m.fl. havde handlet videnskabeligt uredeligt (bilag IIA). Afgørelsen er derfor ikke relevant for nærværende sag.

I klagen indgivet af Henrik Galbo fandt udvalget, at sagsøger i seks artikler (artikel 3, 4, 5, 6, 7 og 12) havde handlet videnskabeligt uredeligt (bilag IIB).

I januar og februar 2014 indsendte Bente Klarlund Pedersen og to medforfattere til artikel 6, 7 og 10 nye oplysninger og nyt materiale til udvalget. Udvalget vurderede, at oplysningerne og materialet kunne have betydning for afgørelsen i klagen, og udvalget genoptog derfor sagen den 25. februar 2014.

Den 28. august 2014 traf udvalget afgørelse i den genoptagne sag (bilag 38).

I modsætning til afgørelsen af 18. december 2013 fandt udvalget, at der ikke forelå videnskabelig uredelighed i artikel 6 eller 7 i form af uoplyst selektion af forsøgspersoner, og heller ikke i samme omfang i artikel 4, idet delkonklusionen om videnskabelig uredelighed i form af manglende oplysninger om, at visse målinger alene blev udført på en udvalgt del af forsøgspopulationen, blev frafaldet.

Udvalget fandt fortsat, at Bente Klarlund Pedersen i følgende seks tilfælde havde handlet videnskabeligt uredeligt i forbindelse med udarbejdelse og offentliggørelse af fire artikler:

- Manglende oplysninger i artikel 4 og 5, om at biopsimaterialet stammede fra de samme forsøgspersoner, som indgår i artikel 1 og i en anden artikel med sagsøger som forfatter. Læseren blev herved forholdt viden om, at resultater baseret på samme forsøgspersoner blev anvendt til at understøtte konklusionerne i artikel 4 og 5.
- Manglende oplysninger i artikel 3 og 5 om, at biopsimaterialet stammede fra tidligere studier med flere forsøgspersoner end det antal, der indgik i artikel 3

og 5. Læseren blev herved forholdt viden om, at der var foretaget en selektion af forsøgspersoner.

- Manglende oplysninger i artikel 12 om, at 8 forsøgspersoner stammede fra et tidligere studie (anvendt i artikel 8) og havde udført en anden forsøgsprotokol end den, der blev beskrevet i artikel 12's metodeafsnit.
- Manipulation af billedmateriale i artikel 4.

Artikel 3, 4, 5 og 12 er hhv. bilag 18, 19, 20 og 22.

3. Kort om sagsøgers påstande

Sagsøger har i sit processkrift 2 efter replik af 27. oktober 2014 nedlagt i alt 16 påstande, der emnemæssigt kan opdeles som følger:

- Påstand 1-2: Udvalgets afgørelser af 18. december 2013 og 28. august 2014 er ugyldige, fordi fire af udvalgets medlemmer ikke har været berettigede til at deltage i sagernes behandling.
- Påstand 3-16: Bente Klarlund Pedersen har ikke handlet videnskabeligt uredeligt i forbindelse med udarbejdelse og offentliggørelse af artiklerne 3, 4, 5 og 12.

Påstand 3-9 er betinget af, at der gives sagsøger medhold i påstand nr. 2.

Påstand 10 er betinget af, at der ikke gives sagsøger medhold i påstand nr. 2.

Påstandene 11-16 er subsidiære i forhold til påstand 10.

Overfor sagsøgers påstande 1-9 har sagsøgte påstået afvisning, subsidiært frifindelse.

Overfor sagsøgers påstande 10-16 har sagsøgte påstået frifindelse.

Da der er emnemæssigt sammenfald mellem de af sagsøger nedlagte påstande, behandles påstandene delvist samlet nedenfor, således at sagsøgtes anbringender til støtte for afvisningspåstandene behandles i afsnit 4, og sagsøgtes anbringender til støtte for frifindelsespåstandene behandles i afsnit 5.

4. Anbringender til støtte for sagsøgtes afvisningspåstande

4.1 Sagsøgers påstande nr. 1 og 2

Indledningsvist bemærkes det, at den del af sagsøgers påstand nr. 2, der omhandler udvalgets afgørelse af 18. december 2013, ikke har nogen genstand. Afgørelsen er ophævet og erstattet af udvalgets afgørelse af 28. august 2014. En allerede ophævet afgørelse kan ikke opfattes som en forvaltningsafgørelse, hvis legalitet landsretten kan prøve. Denne del af påstanden må derfor afvises allerede af den grund.

4.1.1 *Ikke rette sagsøgte*

Sagsøgers påstande nr. 1 og 2 angår to sider af samme sag. Sagsøgers påstand nr. 2 om afgørelsens ugyldighed støttes på sagsøgers påstand nr. 1 om, at Ulla Feldt-Rasmussen, Palle Holmstrup, Kirsten Ohm Kyvik og Jens Overgaard efter den 31. januar 2012 ikke har været berettiget til at deltage i udvalgets behandling af den af Henrik Galbo indgivne klage over Bente Klarlund Pedersen.

Til støtte for afvisningspåstandene gøres det gældende, at udvalget ikke er rette sagsøgte for disse påstande, da domfældelse indebærer en stillingtagen til en afgørelse truffet af en anden myndighed – ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelse (nu uddannelses- og forskningsministeren).

Rette sagsøgte på forvaltningens side er normalt den myndighed, som har den originære kompetence i det spørgsmål, retten skal tage stilling til. Den originære kompetence er den kompetence, der udspringer direkte af loven og altså ikke hviler på f.eks. delegation. I grundloven er det forudsat, at de administrative funktioner udøves gennem ministerialsystemet, hvor ministeren har det parlamentariske og retlige ansvar for administrationen af lovgivningen inden for ressortområdet. I nærværende sag forlængede ministeren den 16. marts 2012 beskikkelsesperioden for fire medlemmer (Palle Holmstrup, Ulla Feldt-Rasmussen, Lena Specht og Kirsten Ohm Kyvik) og en suppleant (Jens Overgaard). Ministerens kompetence til udpegning af medlemmer og suppleanter er fastsat i forskningsrådgivningslovens § 32, stk. 4, og § 33 bemyndiger ministeren til at fastsætte nærmere regler. Ministeren har udmøntet sine kompetencer i UVVU-bekendtgørelsens § 7, stk. 3, således, at ministeren undtagelsesvist kan forlænge beskikkelsesperioden for medlemmer og suppleanter af udvalget.

Der er intet retligt grundlag for at sagsøge udvalget om dette spørgsmål, da kompetencen originært tilkom ministeren og konkret er udøvet af ministeren – ikke af udvalget, f.eks. efter delegation.

Det er alene ministeren, der kan være genstand for en domfældelse efter denne påstand, og det er alene ministeren, der har den retlige rådighed over spørgsmålet og kan varetage de processuelle kompetencer, f.eks. redegøre for de relevante anbringender og fremlægge alle relevante oplysninger.

Træffer retten beslutning om, at forlængelsesbeslutningen var ugyldig, vil der ske tilsidesættelse af en beslutning truffet af en myndighed, der ikke er sagsøgt, idet sagsøger den 5. juni 2014 hævede sagen over for Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Ministeriet er efterfølgende indtrådt som biintervenient i sagen og har afgivet et skriftligt indlæg til støtte for udvalgets synspunkter.

Ministeriets biintervention ændrer ikke det anførte, da biintervention ikke medfører partsstatus.

Da udvalget traf afgørelse i den genoptagne sag, var § 40 blevet indført i forskningsrådgivningsloven, jf. nærmere nedenfor under pkt. 5.1.2.

Der var i øvrigt ikke anledning for udvalget til at betvivle lovligheden af forlængelserne, der var sagligt begrundet i de hensyn, der senere fandt udtryk i bemærkningerne til det kodificerede lovforslag.

4.1.2 *Manglende retlig interesse*

Overfor sagsøgers påstand nr. 1 gøres det til støtte for afvisningspåstanden videre gældende, at der ikke foreligger retlig interesse. Påstand nr. 1 er reelt et anbringende til støtte for påstand nr. 2 om ugyldighed af afgørelsen. Dette er også anerkendt af sagsøger i processkrift 2 efter replik af 27. oktober 2014, side 7.

4.2 **Sagsøgers påstande nr. 3-9**

4.2.1 *Manglende retlig interesse*

Som nævnt er sagsøgers påstande nr. 3-9 betinget af, at der gives sagsøger medhold i påstand nr. 2.

Overfor sagsøgers påstand nr. 3 gøres det gældende, at sagsøger ikke har retlig interesse, da påstanden reelt er et anbringende om, hvordan jus skal anvendes i den konkrete sag. Påstanden lægger endvidere op til, at landsretten skal tage stilling til abstrakt regelfortolkning. Det er ikke domstolens opgave.

Videre gøres det overfor sagsøgers påstand nr. 3 samt påstandene nr. 4-9 gældende, at sagsøger ikke har retlig interesse i at få påstandene taget under pådømmelse, da landsrettens behandling af påstandene er betinget af, at udvalgets afgørelse af 28. august 2014 er ugyldig. Dermed vil sagsøgers påstande ikke have nogen genstand, da påstandene omhandler en afgørelse, som landsretten i så fald allerede har fundet ugyldig.

Påstand nr. 3-9 er reelt anbringender til støtte for sagsøgers påstand nr. 10. Selv om påstandene afvises, fratages Bente Klarlund Pedersen ingen retsposition, da påstandene kunne indtages under sagen som anbringender til støtte for påstand nr. 10.

5. Anbringender til støtte for sagsøgtes frifindelsespåstande

Til støtte for sagsøgtes frifindelsespåstande over for samtlige sagsøgers påstande gøres det overordnet gældende, at afgørelsen af 28. august 2014 ikke lider af mangler, herunder formelle eller indholdsmæssige mangler, der kan bevirke dens ugyldighed eller ophævelse.

Til sagsøgers enkelte påstande gøres yderligere følgende gældende:

5.1 Sagsøgers påstande nr. 1 og 2

5.1.1 *Ikke rette sagsøgte*

Måtte landsretten finde, at udvalget ikke er rette sagsøgte, men at afvisning ikke er den korrekte reaktion, jf. ovenfor afsnit 4.1.1, gøres det gældende, at der skal ske frifindelse af sagsøgte.

Der henvises til anbringenderne til støtte for sagsøgtes afvisningspåstand, jf. ovenfor afsnit 4.1.1.

5.1.2 *Hjemmelsspørgsmålet*

Sagsøgte gør gældende, at Ulla Feldt Rasmussen, Palle Holmstrup og Kirsten Ohm Kyvik og Jens Overgaard efter den 31. januar 2012 var berettigede til at deltage i sagsbehandlingen i udvalget. Bekendtgørelse nr. 144 af 20. februar 2012, hvor bestemmelserne i § 7, stk. 2, og 3, blev indføjet i bekendtgørelse nr. 306 af 20. april 2009, har hjemmel i § 33 i lov om forskningsrådgivning. § 32, stk. 4, i lov om forskningsrådgivning mv. udelukker ikke forlængelse af medlemmers beskikkelse i en afløbsperiode, hvor de alene færdigbehandler sager.

Ministeren havde hjemmel til at forlænge beskikkelsen for ovennævnte personer i afløbsperioden. Der forelå forud for tilføjelsen af § 7, stk. 3, en allerede eksisterende lovlig administrativ praksis. Tilføjelsen af § 7, stk. 3, var en kodificering af en allerede eksisterende lovlig administrativ praksis. Dette synspunkt støttes af, at Folketinget har vedtaget lov nr. 310 af 29. marts 2014, hvor det af bemærkningerne til lovforslaget tydeligt fremgår, at den nye lovhjemmel i § 40 præciserer den gældende administrative praksis, hvorefter ministeren undtagelsesvist kan forlænge udpegningsperioden for medlemmer og suppleanter af de af loven omfattede organer for en begrænset periode ud over den normale udpegningsperiode. På trods af henvendelsen fra Eigil Lego Andersen af 6. februar 2014 (se bilag IID til bilag IIP) til Folketingets Udvalg for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelse (nu: Uddannelses- og Forskningsudvalget), hvor udvalget blev gjort bekendt med sagsøgers indsigelser, fandt Folketinget – efter at have modtaget et folketings svar fra uddannelses- og forskningsministeren om henvendelsen – ikke anledning til at betvivle ministeriets beskrivelse af retstilstanden i forbindelse med behandlingen af lovforslaget.

Det bemærkes, at lov nr. 310 af 29. marts 2014 trådte i kraft den 1. april 2014. Loven var således trådt i kraft den 28. august 2014, hvor udvalgets afgørelse blev truffet. Med loven blev der – udover den allerede eksisterende lovlige administrative praksis – skabt en yderligere ny hjemmel til at forlænge udpegningsperioden efter den 1. april 2014. Det ville ikke give mening for ministeriet at foretage en ny forlængelse efter denne nye lovhjemmel, da Folketinget, som nævnt ovenfor, ikke fandt anledning til at betvivle lovligheden af den hidtidige administrative praksis.

Der var i øvrigt ikke anledning for udvalget til at betvivle lovligheden af forlængelserne, der var sagligt begrundet i de hensyn, der senere fandt udtryk i bemærkningerne til det kodificerede lovforslag.

Som nævnt var Uddannelses- og Forskningsministeriet tidligere part i sagen. Ministeriets processkrift A af 17. januar 2014 med bilag er bilag IIN, og ministeriets duplik af 30. april 2014 med bilag er bilag IIO. Udvalget tilslutter sig det heri anførte samt det anførte i ministeriets efterfølgende biinterventionssindlæg af 18. november 2014.

5.1.3 *Ikke væsentlig mangel*

Måtte landsretten finde, at Ulla Feldt Rasmussen, Palle Holmstrup, Kirsten Ohm Kyvik og Jens Overgaard ikke var berettiget til at deltage i sagsøgtets klagesagsbehandling (sagsøgers påstand nr. 1), gøres det gældende, at der ikke foreligger en væsentlig mangel, som bør føre til ugyldighed.

Der foreligger ikke generel væsentlighed, da forlængelsen er en undtagelse og kun er sket for de konkrete sager. Forlængelsen er velbegrundet i saglige hensyn om færdiggørelse af en igangværende sagsbehandling i et omfattende sagskompleks. Forlængelsen har været tidsbesparende i forhold til den tid, der ville medgå, hvis et udvalg med et flertal af nye medlemmer skulle behandle sagen.

Der foreligger heller ikke konkret væsentlighed, da der alene er tale om en formel mangel, der ikke har haft indvirkning på det materielle resultat. Afgørelsen er truffet af et udvalg, der er fuldt fagligt kompetent. Medlemmerne udpeges personligt på baggrund af deres faglige kvalifikationer. Sagsøger har ikke påvist, at de forlængede beskikkelser har forårsaget indholdsmæssige mangler ved afgørelserne, men alene henvist til formelle fortolkningssynspunkter. Forlængelsen er sket på grundlag af saglige hensyn, hvilket også understreges af, at udvalget traf afgørelsen i enighed. Der er ingen indikationer på, at de fire forlængede medlemmer har haft en usaglig opfattelse eller tilgang til sagen.

Under de foreliggende omstændigheder, hvor de pågældende medlemmer og suppleanten er beskikket i henhold til bekendtgørelse, og ministeren har forholdt sig til sagsøgers indsigelse mod udvalgets sammensætning i breve til Eigil Lego Andersen af 3. og 16. september 2013 og fastholdt, at forlængelsen af de pågældende medlemmer og suppleant var lovlig, må de be-

skikkede medlemmer af udvalget og suppleanten være berettiget til at deltage som sket i sagerne behandling og medvirke til at træffe afgørelse.

De af sagsøger påberåbte forhold kan ikke bevirke, at udvalgets afgørelse af 28. august 2014 er helt eller delvis ugyldig.

5.2 Sagsøgers påstande nr. 3-9 og 10-16

Det gøres overordnet gældende, at udvalget har truffet en korrekt afgørelse om, at Bente Klarlund Pedersen har handlet videnskabeligt uredeligt, jf. nærmere gennemgangen nedenfor.

De af sagsøger påberåbte forhold kan ikke bevirke, at sagsøgers påstand nr. 3-9 skal tages til følge, eller at afgørelsen af 28. august 2014 skal ophæves helt eller delvist (påstand nr. 10-16).

Der er ikke mangler ved afgørelsen, herunder formelle eller indholdsmæssige mangler.

Udvalget har inddraget alle relevante oplysninger i sin behandling af sagen. Som bilag til processkrift 2 efter replik har sagsøger vedlagt bilag 15-40, og som bilag til processkrift 3 efter replik har sagsøger vedlagt bilag 41-42. Bilagene er alle indgået i udvalgets behandling af sagen vedrørende Bente Klarlund Pedersen, bortset fra bilag 33 (mailkorrespondance af 30. maj 2014 og senere mellem Bente Klarlund Pedersen og tidsskriftet Diabetologia), bilag 39 (udtalelse af 28. august 2014 fra Bente Klarlund Pedersen) og bilag 40 (indlæg af 4. september 2014 fra International Society of Exercise Immunology (ISEI) Board of Directors). Bilag 33, 39 og 40 indeholder ikke oplysninger, som kan føre til en ændret afgørelse. Der er ikke i øvrigt under sagens behandling for landsretten fremkommet oplysninger, som kan føre til en ændret afgørelse.

5.2.1 Domstolsprøvelsens intensitet

Det gøres gældende, at landsretten bør udvise tilbageholdenhed i sin prøvelse af sagsøgers påstande nr. 3-16; dels fordi lovgiver har overladt et skøn til udvalgene med hensyn til uredelighedsbegrebets nærmere indhold, herunder forfatteransvaret; dels fordi udvalget har foretaget et fagligt skøn over sagens faktiske omstændigheder sammenholdt med formuleringerne i retsgrundlaget.

Uredelighedsbegrebet er ikke udtømmende beskrevet i lovgivningen. Lovgiver har vurderet, at udvalget har de bedste faglige forudsætninger for at varetage den udfyldende virksomhed, jf. nærmere nedenfor afsnit 5.2.2.

Udvalget er sammensat som et sagkyndigt udvalg, oprettet med det specifikke formål at efterprøve den videnskabelige redelighed i forskningen. Landsretten bør kun tilsidesætte en afgørelse fra udvalget, hvis skønnet er åbenlyst forkert, eller hvis afgørelsen er behæftet med væsentlige retlige eller faktiske mangler. Udvalgets afgørelse af 28. august 2014 er ikke behæftet med sådanne mangler, og skønnet er ikke åbenlyst forkert.

Udvalget er nedsat som et ekspertudvalg til at foretage faglige bedømmelser. Der bør foreligge ekstraordinære omstændigheder, hvis bedømmelserne skal tilsidesættes af domstolene, jf. landsrettens udtalelse i UfR 2003.585H. Sådanne ekstraordinære omstændigheder foreligger ikke.

Desuden bemærkes, at der foreligger en omfattende praksis vedrørende domstolsprøvelse af endelige administrative afgørelser truffet af andre uafhængige sag- og fagkyndige nævn (f.eks. Ankestyrelsen og Patientskadeankenævnet). Der har her udviklet sig en praksis om, at en tilsidesættelse af nævnens vurdering kun kan ske, hvis sagsøgeren påviser et ”*sikkert grundlag*”. Se bl.a. UfR 2002.1488 H, UfR 2002.1507 H, FED 2007.161 VLD og UfR 2010.2821 H.

Det bestrides, at sagsøger skal betragtes som en domfældt og derfor må have krav på en intensiv domstolsprøvelse. Udvalget dømmer ikke forskere, men konstaterer, om den pågældende forsker i nærmere angivne tilfælde har handlet uredeligt. Udvalget har ikke kompetence til at idømme en forsker en sanktion i form af straf som f.eks. bøde eller begrænse den pågældendes adgang til at virke inden for sit fag. På baggrund af udvalgets konstatering kan ansættelsesmyndigheden vælge at træffe ansættelsesretlige sanktioner. Sådanne tiltag ligger uden for udvalgets kompetence.

5.2.2 *Uredelighedsbegrebet*

Ordlyden af definitionen af videnskabelig uredelighed har ubestridt ændret sig over årene.

Det gøres gældende, at udvalget har været berettiget til at anvende den definition af videnskabelig uredelighed, som fremgår af den gældende lovbekendtgørelse nr. 365 af 10. april 2014 om forskningsrådgivning m.v. og bekendtgørelse nr. 306 af 20. april 2009 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, som ændret ved bekendtgørelse nr. 144 af 20. februar 2012.

Definitionen af videnskabelig uredelighed har haft samme materielle indhold siden 1998, hvorfor Bente Klarlund Pedersens retsstilling ikke forrykkes af, at udvalget har anvendt gældende lovgivning. Et tilsvarende princip om anvendelse af gældende lovgivning findes i øvrigt i straffelovens § 3, stk. 1.

Det gøres gældende, at der ikke er forskel på udtrykkene ”grov uagtsomhed” og ”grov forsømmelighed”. Forsømmelighed er et almindelig anvendt ord om fejl begået som følge af uagtsomhed i tjenesteforhold.

Det bestrides videre, at udvalget i afgørelsen har anvendt et forkert forsætsbegreb. Forsæt foreligger, når en person handler bevidst – uanset om pågældende er bekendt med, at handlingen er i strid med en retsregel.

”Videnskabelig uredelighed” er valgt som en standard for udvalgets virke, da begrebet er bredt dækkende (jf. rapporten ”Videnskabelig uredelighed og god videnskabelig praksis”, 1992, s. 105f). Der er tale om en dansk standard, som påvirker og påvirkes af den internationale udvikling. Definitionen indebærer således betydelige elementer af faglige skøn.

Der er med andre ord tale om en dynamisk norm, som udvikler sig. Ved vurderingen af, om de i sagen omhandlede forhold udgør et alvorligt brud på god videnskabelig praksis, har udvalget taget udgangspunkt i, hvad der var udtryk for god videnskabelig praksis på det tidspunkt, hvor de omhandlede forhold fandt sted.

Udvalget har konstateret, at skønnet over sagens faktiske omstændigheder sammenholdt med formuleringerne i retsgrundlaget såvel før som nu fører til samme resultat. Det fremgår således under pkt. 7.2 i udvalgets afgørelse af 28. august 2014, at ”Udvalget har ved vurderingen af de enkelte klagepunkter under anvendelse af den på afgivelsen af det videnskabelige produkt gældende definition af videnskabelig uredelighed heller ikke fundet grundlag for en anden konklusion, end den der følger af anvendelsen af den nugældende definition.”

Udvalget har således fundet, at uanset formuleringen i retsgrundlaget, er konklusionen den samme. Valget af retsgrundlag har således ikke haft betydning for sagsøgers retsstilling.

Der foreligger derfor i alle tilfælde ikke en væsentlig mangel, som bør føre til ugyldighed eller ophævelse.

Det bestrides, at uredelighedsbegrebet indeholder et skærpet beviskrav. Udvalget skal ved vurderingen af sagens omstændigheder finde grundlag for at konstatere, at Bente Klarlund Pedersen har handlet forsætligt eller udvist grov uagtsomhed ved udarbejdelsen af det videnskabelige produkt. Udvalget har med sin særlige sagkundskab vurderet, at der er det fornødne grundlag herfor i sagens oplysninger.

5.2.3 *Forfatteransvar*

Det gøres gældende, at alle forfattere inden for det muliges og rimeliges grænser har et medansvar for, at indholdet af en videnskabelig artikel er baseret på redelig forskning. Vurderingen af den enkelte forfatters individuelle ansvar foretages under hensyntagen til vedkommendes bidrag, rolle i forskergruppen, eventuel særlig ekspertise m.v.

Sidsteforfatteren – ofte også benævnt ledende forfatter eller seniorforfatter – anses generelt for at have særlige forudsætninger for at vurdere det færdige manuskript og for at have et særligt ansvar for artiklens indhold, herunder netop et ansvar for at have læst det færdige manuskript grundigt igennem. Dette særlige ansvar er velbegrundet som en ekstra sikkerhed for artiklens videnskabelige niveau. Det reflekteres bl.a. i, at antallet af sidsteforfatterskaber tæller med ved bedømmelsen af en forskers muligheder for at opnå eksterne bevillinger samt ansættelsesmæssige avancementer.

Der henvises i det hele til udvalgets vejledninger i god videnskabelig praksis, maj 1998, side 29ff.

Det bemærkes, at Vancouver-reglerne ikke har haft betydning for udvalgets vurdering af forfatteransvaret, herunder ansvaret for sidsteforfatteren.

Bente Klarlund Pedersen er sidsteforfatter på artikel 3, 4, 5 og 12 (artikel 12 i samarbejde med Mark Febbraio som co-director).

Udvalget har i bedømmelsen af Bente Klarlund Pedersens ansvar for de enkelte artikler været fuldt ud opmærksom på at inddrage hendes kvalifikationer og særlige forhold, således at der i hvert enkelt tilfælde er foretaget en konkret vurdering, jf. også udvalgets afgørelse af 28. august 2014, side 60.

5.2.4 Artikel 3 (sagsøgers påstande nr. 4 og 11)

Det gøres gældende, at Bente Klarlund Pedersen har handlet videnskabeligt uredeligt under sin deltagelse i udarbejdelsen af artikel 3, idet hun forsætligt har begået et alvorligt brud på god videnskabelig praksis i lighed med uoplyst selektiv eller skjult kassation af egne uønskede resultater ved ikke at oplyse om, at biopsimaterialet stammede fra tidligere studier med flere forsøgspersoner end det antal, der indgår i artikel 3.

I artikel 3 er der således alene inddraget 11 forsøgspersoner ud af en oprindelig forsøgspopulation på 18 personer. Det er ubestridt, at Bente Klarlund Pedersen bevidst – og dermed efter sagsøgtens opfattelse forsætligt – har undladt at oplyse herom. Læseren forholdes herved viden om, at der er foretaget en selektion af forsøgspersoner.

De manglende oplysninger om den foretagne selektion betyder, at læserens muligheder for at forholde sig kritisk til artiklens resultater og danne sig en kvalificeret mening om validiteten heraf forringes, hvilket kan føre til, at resultaterne tillægges en større grad af almen værdi end der er grundlag for, og at læseren herved risikerer at drage fejlslutninger.

5.2.5 Artikel 4 – uredelighedsfund 1 (sagsøgers påstande nr. 5 og 12)

Det gøres gældende, at Bente Klarlund Pedersen har handlet videnskabeligt uredeligt under sin deltagelse i udarbejdelsen af artikel 4, idet hun forsætligt har begået et alvorligt brud på god videnskabelig praksis i lighed med uoplyst forvredet fortolkning af egne resultater ved ikke at oplyse om, at biopsimaterialet stammede fra de samme forsøgspersoner, som indgår i den tidligere udgivne *artikel 1* (bilag 17) med Bente Klarlund Pedersen som forfatter.

Artikel 4 er således baseret på samme forsøgspersoner som artikel 1. Det er ubestridt, at Bente Klarlund Pedersen bevidst – og dermed efter sagsøgtens opfattelse forsætligt – har undladt at oplyse herom.

Det er væsentligt for læserens forståelse af forskningsresultaternes rækkevidde, at det i den efterfølgende artikel 4 oplyses, at de forsøgspersoner, der er indgået i de beskrevne undersøgelser, er de samme, som har dannet grundlag for den tidligere artikel 1, som der henvises til i artikel 4. I mangel af denne oplysning kan læseren forledes til at tro, at der er tale om materiale fra forskellige personkredse, hvilket medfører, at de videnskabelige resultater får en større grad af almen værdi, end de berettiger til.

Det kan ikke føre til et andet resultat, at sagsøger kan fremlægge artikler, hvor forfatterne ikke har indsat referencer til tidligere artikler.

Det bemærkes, at udvalget i relation til artikel 4 (i modsætning til artikel 5) ikke – som påstået af sagsøger i påstand nr. 5 – omtaler *Van Hall et al.-artiklen* (bilag 15).

5.2.6 Artikel 4 – uredelighedsfund 2 (sagsøgers påstande nr. 6 og 13)

Det gøres gældende, at Bente Klarlund Pedersen har handlet videnskabeligt uredeligt under sin deltagelse i udarbejdelsen af artikel 4, idet hun groft uagtsomt har begået et alvorligt brud på god videnskabelig praksis i lighed med uoplyst konstruktion af data ved at undlade at reagere på den tydelige billedmanipulation i artiklen.

Det manipulerede billedmateriale er optrykt i udvalgets afgørelse af 28. august 2014. Der henvises til afgørelsens side 98, figur 3, hhv. billederne A, B og C samt billederne D og F.

Billederne A, B og C har fuldstændig identisk farvetone og viser ensartede strukturer.

Billederne D og F fremstår ganske tydeligt som ét snit delt i to.

Som ledende forfatter på artiklen burde Bente Klarlund Pedersen have undret sig over de strukturelle sammenfald i billedudsnittene; og herefter underlagt udsnittene yderligere undersøgelser, hvilket ville have afsløret manipulationen.

Det bemærkes, at der tillige er foretaget billedmanipulation i artikel 1, 3 og 5, men at Bente Klarlund Pedersen – efter udvalgets opfattelse – ikke burde have opdaget dette, da billederne ikke med tilstrækkelig tydelighed fremstod som manipulerede.

De i artikel 1, 3 og 5 manipulerede billeder er optrykt i udvalgets afgørelse af 28. august 2014, hhv. side 94, 96 og 100.

5.2.7 Artikel nr. 5 – uredelighedsfund 1 (sagsøgers påstande nr. 7 og 14)

Det gøres gældende, at Bente Klarlund Pedersen har handlet videnskabeligt uredeligt under sin deltagelse i udarbejdelsen af artikel 5, idet hun forsætligt har begået et alvorligt brud på god videnskabelig praksis i lighed med uoplyst forvredet fortolkning af egne resultater ved

ikke at oplyse om, at biopsimaterialet stammer fra de samme forsøgspersoner, som indgår i artikel 1 (bilag 17) og *Van Hall et al.-artiklen* (bilag 15) med Bente Klarlund Pedersen som forfatter.

Der henvises i det hele til de fremsatte anbringender ovenfor afsnit 5.2.5 om det tilsvarende uredelighedsfund i artikel 4.

5.2.8 *Artikel 5 – uredelighedsfund 2 (sagsøgers påstande nr. 8 og 15)*

Det gøres gældende, at Bente Klarlund Pedersen har handlet videnskabeligt uredeligt under sin deltagelse i udarbejdelsen af artikel 5, idet hun forsætligt har begået et alvorligt brud på god videnskabelig praksis i lighed med uoplyst selektiv eller skjult kassation af egne uønskede resultater ved ikke at oplyse om, at biopsimaterialet stammer fra tidligere studier med flere forsøgspersoner end det antal, der indgår i artikel 5.

Der henvises i det hele til de fremsatte anbringender ovenfor afsnit 5.2.4 om det tilsvarende uredelighedsfund i artikel 3.

5.2.9 *Artikel 12 (sagsøgers påstande nr. 9 og 16)*

Det gøres gældende, at Bente Klarlund Pedersen har handlet videnskabeligt uredeligt under sin deltagelse i udarbejdelsen af artikel 12, idet hun groft uagtsomt har begået et alvorligt brud på god videnskabelig praksis i lighed med uoplyst konstruktion af data ved ikke at have oplyst om, at 8 forsøgspersoner stammer fra et tidligere studie (anvendt i artikel 8), og således har udført en anden forsøgsprotokol end den, der beskrives i artikel 12's metodeafsnit.

En forsøgsprotokol er en beskrivelse af det undersøgelsesforløb, der skal gennemføres af forsøgspersonerne.

Bente Klarlund Pedersen har handlet groft uagtsomt, da hun ved en gennemlæsning af artikel 12 burde have reageret på de mangelfulde oplysninger, hvis hun havde udvist den fornødne omhu ved udarbejdelse og redigering af artiklen, som må forventes under hensyn til den rolle, som hun har haft i forbindelse med artiklens tilblivelse.

De manglende oplysninger indebærer, at læseren ikke gives mulighed for at forholde sig til, hvilke konsekvenser det måtte have for fortolkningen af artiklens resultater, at der er forskel i forsøgsprotokollerne.

Sagsøger anfører på s. 14 i processkrift 3 efter replik, at hun i Timmons-sagen blev frifundet for fejl i metodeafsnittet, og at dette må udelukke, at hun kan dømmes for uredelighed i relation til den lille delmængde heraf, som det omhandlede aspekt udgør.

Hertil bemærkes, at i Timmons-sagen vedrørte klagen det forhold, at der var mangler i artiklens metodebeskrivelse, idet der manglede beskrivelse af en gruppe af forsøgspersoner. Ud-

valget fandt, at der var tale om et alvorligt brud på god videnskabelig praksis, men at det var begået ved en fejl (ved simpel uagtsomhed). I afgørelsen af 28. august 2014 (i sagen vedrørende klagen indbragt af Henrik Galbo) bedømte udvalget det tilsvarende klagepunkt på samme måde (jf. afgørelsens afsnit 7.15, s. 74-78).

Klagen, der blev indbragt af Henrik Galbo, vedrører imidlertid *herudover* oprindelsen af forsøgsmaterialet/forsøgspersonerne, idet det i klagen anføres, at "It is remarkable that age, weight and height given for the eight subjects included in the present paper were the same as given for the 15 men included in Paper 8." Det er således ikke korrekt, når sagsøger anfører (processkrift 3 efter replik, s. 14-15), at det omhandlede forhold ikke er omfattet af Henrik Galbos klage.

6. Bemærkninger i anledning af sagsøgers tidligere påstand nr. 6

Sagsøger nedlagde i sin replik påstand om, at udvalget skulle tilpligtes at anerkende, at nogle spørgsmål burde være truffet af formanden alene, ikke af det samlede udvalg (påstand nr. 6). Det drejede sig nærmere om udvalgets stillingtagen i afgørelserne af 18. december 2013 i de i påstand 2 nævnte sager (a) til spørgsmålet, om Ulla Feldt Rasmussen, Palle Holmstrup, Kirsten Ohm Kyvik og Jens Overgaard kunne deltage i afgørelserne og (b) til spørgsmålet om, hvilke uredelighedsbegreber der skulle lægges til grund for afgørelserne for så vidt angår forhold, der fandt sted før 1. december 2008.

I processkrift 2 efter replik nedlagde sagsøger i alt 16 ændrede påstande. Udvalget forstår sagsøger sådan, at den tidligere påstand nr. 6 om formandens afgørelse af retlige spørgsmål herved er bortfaldet.

For det tilfælde, at påstanden ikke måtte være er bortfaldet og kunne gøres gældende over for afgørelsen af 28. august 2014, nedlægger udvalget som i duplikken påstand om afvisning, subsidiært frifindelse. Til støtte herfor henvises til sagsøgtens anbringender i duplikken, side 3-4 og 6, med de fornødne tilpasninger.

7. Bevisførelse

Sagsøgte påberåber sig de fremlagte dokumenter.

Sagsøgte agter at føre partsrepræsentanterne Palle Holmstrup og Lise Wogensen Bach.

8. Momsregistrering

Sagsøgte er ikke momsregisteret.

København, den 2. december 2014

Jeppe Skadhauge